Ч. 64 (11.032). Львів, середа 23. березня 1927. Poeztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Балканська прелюдія.

Львів, 22. березня 1927.

Давно вже відграє Балкан незвичайно сумну і руїнну в своїх наслідках ролю для цілої Европи. Зокрема в двох перших декадах XX. століття був Балкан постійною і невгаваючою кузнею, в якій кувалися европейські нещастя, а між ними також велике европейське лихоліття останньої війни. Великі держави покористувалися балканськими переважно від них залежними „суверенами" в робленні політичних інтриг і авантур позірно льокального характеру, які одначе спричиняли з правила щонайменше загально-европейське напруження, та довели остаточно до недавного европейського катаклізму. Перед війною довгий час утримувано европейську рівновагу зовсім штучно, бо взаїмні інтриги тодішніх великодержав на Балканах все грозили небезпекою для европейського миру.

Здавалось би, що по великій війні вигасли всі штучно підтримувані давними імперіями соперниціями огники, що загрожували пожежою цілій Европі. Одначе так не сталося! Безпосередньо по великій війні були ми свідками безперервного кипіння в балканському кітлі а навіть не таких то вже рідких державних крівавих і не крівавих переворотів. Переживала і ще переживає критичні часи Болгарія, мала їх Югославія, а найбільше невеличка та малозамітна Альбанія. На щастя переходово не грає нині майже ніякої активної ролі в балканській політиці Туреччина, що заабсорбувала себе всеціло внутрішніми справами своєї анатолійської метрополії. Були ми вже свідками і незвичайно напружених відносин між Югославією та Болгарією, що через македонську справу мало що не перетворилися у збройний конфлікт, та всеж не прикладав у нас ніхто великої ваги до тих подій, а щонайменше не надавав їм крім льокального ніякого ширшого значіння.

Останніми часами про Балкан навіть у світовій пресі мало писали й Европа мала враження, що там все уложилося якнайкраще та що ніякої небезпеки звідти сподіватись не можна. Свого часу в політичному світі навіть мало уваги звернули на заключений в Тирані італійсько-альбанський трактат, що вирвав Альбанію цілковито з під політичних впливів Югославії та зробив з тієї неспокійної і перед війною і по війні країни італійського васаля. Завдяки тому трактатові стала нинішня фашистівська Італія твердою ногою на Балкані та перекреслила там у великій мірі не лише політичні впливи Югославії, але й стала для неї поважною загрозою навіть в її економічному розвитку. Спершу зареагувала Югославія на цей трактат не дуже то рішучим протестом, а потім нібито з трактатом погодилася. Щойно в останніх двох днях заворушили політичну опінію Европи сензаційні ревеляції італійської фашистівської преси про воєнні підготування Югославії проти Італії.

В звязку з тими ревеляціями світ пригадав собі на давну ролю Балкану в житті Европи. Балкан і тепер не втратив своєї передвоєнної ролі гнізда, в якому вигріваються їдовиті гадюки будучого европейського лихоліття. Балкан під тим оглядом, видно, не вичерпаний. Югославянсько - італійський конфлікт рівнозначний тепер з започаткуванням европейського конфлікту. Що так воно в дійсности є, не треба аж доказувати. Хто слідкує за розвитком політичних подій останніх днів, той врахує напевно до „миротворчих" заходів Італії крім альбанського договору і такі її „подвиги", як здавна підготовлюваний конфлікт з Францією, участь в організації литовського перевороту, тісне зближення з Англією, спроби наладнання якнайкращих взаємин з Німеччиною, признання Румунії окремим договором суверенних прав над Бесарабією і накінець найважніше: непомірно велику і штучно защеплювану в Італії фашистівську мегальоманію про — не тільки европейську, але й світову — потугу Італії. Італійський фашизм, пройнятий імперіялістичними апетитами, шукає заспокоєння тих останніх у провокуванні воєнної авантури.

Нема сумніву, що Югославія не могла безповоротно зрезигнувати не тільки зі своїх впливів в Альбанії, але не могла взагалі годитися з загрозою власних найжизнєвіших інтересів і на Балкані. Зовсім природно, що мусіла реагувати на всі „здєлки" Італії. Та треба поважно сумніватися, чи могла вона підготовляти негайний збройний конфлікт з Італією при теперішніх обставинах, знаючи до того, що за її соперницею стоїть також Англія. Не переконує нас у тому навіть дипльоматичний демарш англійського та італійського послів у Білгороді. Навпаки, відомости про те, що альбанський президент Ахмед Зогу вже посилає на югославянське пограниччя артилерію та військо, вказують до якої міри беззастережно виконує він накази своїх фашистівських покровителів, що так знаменито всю історію підготовили. Не можна також спускати з ока обставин, що невгомонна Альбанія не мусить бути спокійною навіть тоді, коли нею так старанно опікується Італія. З політики Ахмеда Зогу є дуже богато невдоволених і своє невдоволення вони виявлять напевно чинами, як це зрештою в звичаю всіх альбанців. Але діло в тім, що Італія хоче вважати всяку реакцію альбанців на італьофільську політику Ахмеда Зогу воєнною провокацією з боку Югославії. Найближчі дні можуть нам принести ще численні сподівані несподіванки з Альбанії. Чи Італія використає і чи взагалі зважиться їх використати на те, щоби заініціювати воєнне лихоліття — не знати. Як би це сталося і як би югославянсько-італійський конфлікт дав початок новому европейському нещастю, то булаб це заслуга італійського фашистівського імперіялізму, що напевно пропав би разом з Італією в тому нещастю. Одначе при нинішніх обставинах треба сумніватися, чи навіть безвідповідальний фашизм зважився на такий ризиковний крок, як той, щоби стягнути на себе прокляття всеї Европи.

Українське диво.

Десятиліття політичного відродження України.

V*).

Плятформа Української Центральної Ради була наскрізь **національною** і демократичною. Домагання всіх зїздів: національного, військових, селянських і професійних—інспіровані Українською Ц. Радою, „як кермуючою загально-громадською установою і підтримані всіми українськими партіями, йшли в напрямі національно-культурнім і національно-політичнім. На жаль, суто-демократична плятформа Української Центр. Ради була розслаблена „соціялізмом", себ-то ідеалістичним, пацифістичним демократизмом, підбитим богатим фразеольоґічним словником, але не базованим на реальній фізичній силі. Що більше! Як ми вже зазначували, ініціятива пок. Міхновського в справі творення української військової сили зустрічалася — як не з опором, то пасивною байдужністю кермуючих українських партій.

За українцями була слабо організована, розливна стихія, але за чужо-національними чинниками, росіянами і жидами, була фактична організована могутність: армія і всесильні громадські та професійні організації. Російська буржуазія і російський та зросійщений пролетаріят стали одним фронтом проти української народньо-демократичної стихії. Чужонаціональні чинники, упривілеювані цілими століттями, розпоряджаючи міськими осередками, легко могли відбивати наступи неорганізованої української стихії.

Вже в початках революції загострилися на Україні клясові противенства. Вся промисловість, торговий і аграрний капітал на Україні находилися в руках буржуазії: російської, жидівської, польської і французько-бельгійської. Також уся адміністративна влада зберігалася в руках цеї чужонаціональної буржуазії. Одночасно друге рамя капіталу,—міський пролетаріят — теж був російський або зросійщений. Українська стихія, що складалася з експльоатованих верств: селянства, некваліфікованого робітництва, ремісників, дрібних служачих і службової та вільної інтеліґенції, була тиснена цими подвійними кліщами великого капіталу й організованої чужонаціональної сили. Побіда української народньо-демократичної стихії невеселі перспективи створювала і перед чужонаціональною буржуазією і перед чужонаціональним міським пролетаріятом. Оба рамена новітнього капіталу здавали собі справу зі значіння української стихії і наслідків її побіди, якої вислідом булаб ліквідація провідного економічного, культурного і політичного становища цих соціяльно різних, але національно-політично співзвучних кляс. Якщо чужонаціональна, вірніше російська буржуазія має тратити своє домінуюче становище, то краще тратити його в користь російського пролетаріяту, як української демократії. Бо тим чином політична влада, як і економічна сила, зберігається й надалі в російських руках. Російський пролетаріят на Україні є тільки часовим депозитарем тієї влади і сили, континуатором російської суприматії над Україною. З рук російського пролетаріяту в пригожій хвилі розмірно легко буде вирвати владу і силу, але вирвати її з рук української демократії—це просто неймовірне, надлюдське завдання. Анальоґічними думками була і є пронизана російська робітничо-пролетарська кляса. Підтримуючи, часом пасивно —часом активно, російську буржуазію, російський чи зденаціоналізований пролетаріят знав, що в провідній клясі капіталістичного ладу на Україні ульоковані цінности російської культури, яка є теж одною з головних основ російського панування на Україні. Зновуж — як довго російська буржуазія втримується на поверхні життя так довго зберігає вона всі матеріяльні засоби для російського пролетаріяту. Ліквідація російської культурної суприматії і перехід, хочби ступневий, матеріяльних засобів в руки українських мас, розпорошення віками нагарбаного і сконцентрованого капіталу—це обідніння російського пролетаріяту, позбавлення його добра, яке він уважав своїм, це вирвання йому основи будучої сили і панування.

І тому останнє десятиліття дає нам таку масу доказів на кооперацію цих двох соціяльно відмінних, але національно однородних кляс пануючої російської нації.

В початках революції одні і другі намагалися темперувати українську стихію, спершу гарячими словами й облудними покликами та відозвами. Проти українців і їх домагань ребром ставали російські громадські, буржуазні і пролетарські установи та тимчасове правління, українців переконували і заклинали, щоби не „встромлювали ножа в спину революції" і т. і. Але скоро тільки український рух почав розвертатися і захоплювати широкі народні маси, скоро він почав набирати признак нестримної стихії, консерватори російського панування над Україною перейшли від слів до діл. Київська рада робітничих і салдатських депутатів (більшовицько настроєна) видала постанову, на основі якої всякі зїзди, конгреси і маніфестації можуть відбуватися тільки з її дозволу, бо — мовляв — „хахли хотять відділитись від Росії", вигнати всіх чужинців, бо вони ніби то проповідують клич: „Україна для Українців!" та що взагалі весь український рух без ріжниці соціяльно-політичних відмін є рухом контрреволюційним, який треба негайно припинити і здавити. Зновуж російська буржуазія користувалася всіми засобами, щоби залякати українських діячів, припинити українську стихію, розбити завязки реальної сили. Збройний напад на полк Полуботка, опірне становище тимчасового уряду навіть у справі обмеженої автономії України в супроводі відозви до „братів українців", в якій заклинано українців, щоби не роздріблювали сил „визволеної Росії", щоби не відривалися від „спільної батьківщини", щоби не вносили „братовбивчої усобиці в народні ряди" та такі акти, як виступ київського прокуратора проти ген. Секретаріяту після другого універсалу і заяви Винниченка, що „Україна ніколи не давала обіцянки не виходити зі складу російської держави" — все те пророчисто засвідчувало інтенції пануючої нації. В У. Ц. Раді майже одноэгідно йшли кадети (Крупнов), російські с.-д.-меншовики і передня сторожа комунізму (жидівсько-російський „Бунд" під проводом Рафеса).

Стихійна, органічна кооперація обох рамен капіталізму проти української народньо-демократичної стихії яскраво зазначувалася і пізніше: в часі походу Муравйова на Київ, і в добі гетьманщини, і в часі війни з Росією та громадянської боротьби (наступ більшовиків і Денікіна, а опісля Врангеля), і тепер.

Доказом цього хочби факт, що поступи українізації викликують крайне негодування російської буржуазно-демократичної преси, не говорячи вже про ретичної преси, не говорячи вже про реакційно-чорносотенні кола. Одночасно емігрантська преса величає більшовиків, як

*) В попередньому числі помилково зложено чергову нумерацію статті III. замість IV. — Ред.

відновників великої російської імперії, послідовних виконавців Петрового заповіту. В розумінні протикомуністичних російських чинників більшовики є не лише збережниками, але депозитарами російської могутности. Зновуж коли тільки уденебудь заговорять про можливий упадок більшовиків, то негайно виринає думка про віддачу влади російській реакції, бо тільки вона в силі втримати одноцілість і могутність Росії. А врештою перехід влади до рук справжньої демократії означав би прихід до влади на Україні української демократії А це не є по лінії ані російської буржуазії, ані російського пролетаріяту, себ-то сил, що панували або панують над Украіною і думають те панування над найбогатшою частиною бувшої Росії і теперішнього СРСР. втримати на віки вічні.

Заяви української народньої демократії про те, що вона не хоче відриватися від Росії, що бажає оставати з нею в такому чи іншому федеративному звязку — на ніщо не придадуться. Бо тут не йде про таке чи інше улаждення взаїмних відносин між російською північчю й українським полуднем, тільки про те, хто має бути володарем українських богацтв.

Під румунською окупацією.

Голодовий страйк арештованих українців.

Черновецький соц.-дем. „Форвертс" з 8-го ц. м. повідомляє, що арештовані українці, між ними секретар української соц.-дем. партії на Буковині Руснак та редактор „Боротьби" Стефюк рішили почати голодівку, як протест проти їх арешту й нелюдського поведення з ними в тюрмі. Арештовані сидять уже пятий місяць і хоча слідство вже покінчене й не вдалося доказати їм ніякої вини, то все таки держать їх в тюрмі. Сидять вони разом з ріжними злочинцями в переповнених камерах, не дістаючи відповідної їди, а навіть лікарської помочі, хоча у них вже другий тиждень висока горячка. Поводяться з ними неполюдськи, заборонено їм читати навіть румунську граматику, тому вони й рішили почати голодівку. „Форвертс" з тої нагоди пише: „Колиб з арештованими поводилися так по нелюдськи в інших державах, то вже давно булоб це викликало протест публичної опінії, а в нас протести заборонені. Хоча соц.-дем. партія Буковини зверталася всюди, і навіть до королівського комісаря Рашкану, то й досі не дістала ніякої відповіди. Все те діється тільки тому, що арештовані є українцями і їм закидується неістнуючі провини, хоча доказати нічого не можуть. Але ця „система короткозорости" тільки скріпляє іреденту, бо про це старається тзв. „опора держави", себто сигуранца, ліпше, як усі вороги румунської держави".

Нові арешти українських селян.

„Діміняца" з 5. ц. м. повідомляє, що на Буковині в українських селах почалися знова нові арешти селян і робітників. Так в селі Глібока арештувано після жандармських трусів у 50 селян більше 20 осіб, а в кого знайдено українську газету „Боротьба", того передано до военного арешту 8-ої дивізії в Чернівцях. Буковинській пресі сигуранца заборонила писати про арешти.

Дбають про гуцул'в.

Як відомо, після нового адміністративного поділу Буковина, що мала раніше 12 повітів, складається тепер тільки з 5 повітів. Причина цьому та, що при новому поділі Букарешт змагає до того, щоб ніодин повіт не лишився чисто українським. Після цього поділу припала майже вся буковинська Гуцульщина до радовецького повіту. Знесені буков. краєвий сойм і виділ позамінювали тепер тзв. повітові ради. І так теперішня радовецька рада, а властиво її перманентна делєгація, рішила на своїм засіданні з 9. ц. м. приняти бюджет на 1927 рік; одначе відразу впадає в очі, що в цьому році податки з землі, сільського господарства і будівель підвищено 3 рази більше проти минулого року. З державних фондів повіт не дістає в цьому році нічого. З повітового бюджету припадає на платню урядовцям пів міліона леїв, для урядових автомобілів 180.000 леїв, окрім 500.000 леїв для покупки 2 нових автомобілів, на будову бурси в Букарешті для буковинських студентів (румунів) 150.000 леїв, для рум. нац. культурних установ 200.000 леїв і т. д. Одначе не забули й на гуцулів. Рішили утворити для них 3 амбулаторії і на ту ціль призначено аж 30.000 леїв, що замало, щоб купити хочаб обстановку. З цілого бюджету, що виносить близько 10 міліонів леїв, стягнених майже виключно з українських селян, будуть жити сотні паразитів, будуть виховуватись сотні румунських шовіністів, а гуцули будуть і далі голодувати, хворіти і працювати як невільники в лісах на зрубах. Так то виглядає охорона „нац. меншостей", загарантована версальським миром і Лігою Націй та урядом Братіяну-Авереску!

Конґрес румунських кольоністів.

Дня 7. березня відбувся в Чернівцях конгрес нових румунських кольоністів, що поселилися на землях конфіскованих державою і призначених для рум. кольонізації Буковини. Замовлені промовці апелювали до патріотизму кольоністів, вказуючи їм на їх національну місію в „новоздобутій" провінції і на те, що вони стоять на сторожі північного фронту. Досі поселилося вже на Буковині близько 800 родин кольоністів. Вартість подарованої державою кольоністам землі виносить 125 міл. леїв. А щоб забезпечити і збільшити на будучність цю „місію", потрібно державних кредитів або створення т. зв. Кольонізаційного Кредитового Банку, який давав би кольоністам довгорочинцевий кредит. Предсідатель Скутарю подав до відома, що держава утворить такий банк з сумою 145 міл. леїв, але банк цей буде ставити при позичці умови, що кольоністи не сміють продавати землі нікому, хіба тільки самому банкові, бо тільки таким чином буде забезпечене її рум. посідання. Банк цей буде утворений в Чернівцях протягом 3 місяців. Так отже румунський уряд витрачує з державних фондів нечувані суми на румунізацію Буковини, щоб удержати від розвалу господарства кольоністів. Причина цьому та, що румунські кольоністи як „культуртреґери" дуже неспосібний матеріял. Вони віддають землю в аренду українським селянам, пиястують по коршмах і вважають кориснішим займатися злодійкуватими грабіжами (вже відбулося кілька процесів, де учасниками були виключно румунські кольоністи, але преса не сміла про це нічого писати), ніж займатися господарством. Словом — вони не видержують конкуренції з українським селянством у ніякому відношенні, бо цеж елемент з далеко меншою культурою і ще меншою освітою.

Засуд за відмову стріляти в своїх батьків.

„Універсул" з 10. березня ц. р. подає: Военний суд у Кишиневі під проводом полковника Марінеску засудив 5 жовнірів за те, що вони не хотіли перед 2 роками підчас повстання селян в окрузі Єдинців стріляти на селян, хоч їм приказано було це зробити. Обвинувачені жовніри оправдувались тим, що між селянами були також і їх батьки та кревні. Военний суд засудив усіх на 5 літ тюрми.

За океаном.

Гр.-кат. духовенство проти еп. Богачевського.

В американських українських газетах, прим. у „Свободі" з 21. лютого ц. р. появився такий поклик „Т-ва Взаїмної Помочи українських греко-католицьких священиків", підписаний 21 священиками:

„Високопреподобні і Всечесніші Отці! Підписані під цим закликом священики ухвалили одноцушно, щоби скликати зїзд усього нашого духовенства. Пора така, що не можна вже довше мовчати. Христос сказав до нас: — Не будьте німими псами! Наш обовязок як душпастирів українців є зійтися і порадитися, щоб не допустити до розвалу нашої церкви і роз'єднання нашого народу на еміграції. Мусимо повзяти постанови, які покажуть кожному ясно, на якім становиску стоїмо ми в теперішній боротьбі. На зїзд повинен приїхати кожний священик, якому не є байдужною справа церкви і спасення повірених душ. Тому, що periculum in mora мусимо прибути всі негайно, а саме в середу 23. лютого до Ню Йорку. Зїзд відбудеться в готелі Пенсилвенія в галі на 1-шім поверсі. Від постанов зїзду залежить будучність нашої церкви, добро нашої еміграції і будучність наша як станy. Не пора ховатися по закутках, а пора проголосити і виявити себе, ким і чим ми є. Ціла наша суспільність витягне відповідні висновки з наших ухвал і з того, кого на тім зїзді буде бракувати. Важиться доля церкви і важиться наша честь як священиків. Наша еміграціє затямить добре, яке становище заняло духовенство у переломовій хвилі".

Цей зїзд українсько-католицького духовенства відбувся, як повідомляє „Свобода" з 25. лютого, по наміченому плянy. Явилося на зїзді понад 30 священиків, і від богатьох прийшли телеграфічні заяви солідарности та листовні оправдання, що вони не прибули на зїзд тому, бо заклик вийшов так нагло, що вони не мали фізичної можности приїхати. Таким чином з зїздом і його постановами зсолідаризувалася величезна більшість духовенства дієцезії еп. Богачевського. Зїзд вирішив віднестися ще окремо до кожного священика і вислати їм уложений на зїзді матеріял, щоб кожний священик мав нагоду пізнати докладно цілу акцію і своїм підписом прилучитися до неї.

Зібрані на зїзді священики постановили:

1) Віднестися до Апостольської Столиці через делегата у Вашингтоні, щоб він поінформував у Римі, що особа єпископа Константина Богачевського стала так непопулярна серед нашої еміграції, що його задержання як епископа в нашій єпархії могло би спричинити велике відступництво від української греко-католицької церкви.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Під дзвінницею.

(Докінчення.)

„Живим його беріть! Бунтар!" — приказував світлійший, спиняючи коня біля огнища самого.

Царські люди кинулись сповняти приказ князя. Але кругом діда стояло вже кількох парубків з головнями, вихопленими з огня. Відбивалися ними від шабель. Іскрами й жаром сипали в очі Москалів.

„Спасибі, діти, що не оставили самого", — говорив дідуган, напираючи на найближчого райтара. Поклав його, шаблю вихопив з руки, перехрестив нею пітьму нічну. „Не осоромимо себе, поляжемо за других!"

Шаблею даром не махав, кождий його удар, — смерть, або важкі рани, останній зойк, або розпучливі стони.

„Оттак їх диявольських синів! Ще наша слава не пропала".

Кількох ратників обіймало і цілувало мать, землю сирую, під дзвінницею жмінка оборонців слави й волі обливалася потом і кровію.

„Хто там ще, підходь!" — кликав дід. „Спішись на другий світ, щоб не минула нагода згинути з доброї руки!"

„Пали!" — відповів Меншіков, повертаючись до своїх.

Райтари зіскакували з коней. Коні полошилися, треба їх було відводити геть. Боялись огнища, а може й діда, що стояв під дзвінницею високий, як дзвінниця, страшний, як опир, біло-червоний, — горів.

„Пали!" — повторив Меншіков.

Залунали перші стріли і двох парубків поклонилося землі.

„На дзвінницю!" — приказав дід.

Ускочили, двері загатили, чим лиш могли. Чути було, як по сходах спиналися до дзвонів.

Загудів найбільший з них голосно, розпучливо, трівожно, але — надаремно.

Ніхто не наспівав на клич.

З дзвінниці видно було, як гасло світло в селі.

Народ кидав свої огнища домашні, люде, як перепілки по стерні, розбігалися по полях і ховалися по нетрах і плавнях.

Зжахнулося село.

Та не зжахнулися тії на дзвінниці.

„Нам виходу з цеї дзвінниці нема, хіба на другий світ", — казали, ховаючись від куль і посилаючи свої на долину!

Мали їх мало. Ані одної даром не пускали.

По кожній під дзвінницею роздавався безтямний крик і погана лайка.

„Виважуй двері!" — гукав вусач, той самий, що читав царський маніфест.

Але на спину його впав добре пущений камінь згори і він хрестом поклався на розміщану чобітьми землю.

Облягаючі розскочились, як вовки від вовка, влученого кулею мисливого і в обложенців вступила нова охота витрівати в нерівному бою... Чей же устояться, чей же проженуть ворогів, вратують честь села?... Так куль вже не було.

„Здіймай найменший дзвін!" — приказував дід, пускаючи вділ відірвану лату.

Насилу зняли, — взяв, розмахнувся і пустив ним прямо туди, де з витягненою шаблею в руці стояв світлійший.

Дзвін загомонів у лету, ніби здивований незрозумілим для нього бажанням грізного дзвонаря і пролетівши понад головами райтарів, зарився глибоко в землю перед самими ногами князя.

„Не попав", — промовив старий, — „а жаль, бо цього в першу чергу требаб післати до чорта. Ану-те ще раз!"

Відчепили другий, дід глянув, затямив собі місце, де Меншіков стояв, розмахнувся, але в ту мить ворожа куля повалила його горілиць:

„Не здавайтеся! Не зда-вай-тесь!"

І — замовк.

* * *

Виважено двері до дзвінниці.

„Посвітіть! — Головню з огнища подай! Запали смолоскип!" Кричали надолині.

„Прикладами їх, дулами мушкетів по голові, не пускай!" — лунало на дзвінниці.

Билися за кождий схід, за кождий щабель на драбині. Москалі дзвінниці приступом взяти не могли.

„Здавайсь!" — гукали на парубків. „Світлійший помилує за хоробрість".

„Хай його милує чорт!" — відповіли згори.

Замовкли стріли. Обложені не мали чим стріляти, облягаючі не могли, бо їх люде були в середині.

Меншіков казав огнище перенести під стіну дзвінниці, з того боку, куди завівав зимний, сильний вітер.

„Докидай гиляк!... більше!... ще!"

Огонь бухнув з новою силою, озарюючи не лиш дзвінницю, але й стіни церкви і хрести на могилках, і хустки на хрестах, та розмальовуючи кожну гилячку старих, безлистих лип.

Дим вдирався на дзвінницю двермі й вікнами, усіми щілинами розгойданого поверха. Дзвони розгрівалися, — ніби оживали.

„Ось вам ще!" — гукали обложені, кидаючи вділ останки бельковання.

„Підпалюй сходи!" — відповідає на те московський підстаршина.

На долині дзвінниці стояли останки старого іконостаса, трухле грушкове й липове дерево, сточене хробами, сухе, як чир.

Підпалили. Востаннє обличчя святих засияли надземським блеском, глянули здивовано і перемінилися в огонь.

Дзвінниця спалахнула високим горючим стовпом, від котрого розвиднілася ніч.

„А розкажіть там цареві, як ми вітали його маніфест!" — гукали згори.

„Поклоніться гетьманові Мазепі від нас!"

„Скажіть, що не осоромили ми себе і його!"

Решту заглушив луск.

Дзвінниця захиталася, затріщала в основах, і як підрубаний дуб перехилилася на той бік, куди хилилася здавна, на захід.

Зойкнули дзвони і з цілою силою непроголошених звуків, з піснями радостей і смутків, з воскресними й похоронними акордами полетіли вниз.

Облягаючі розбіглись, затулюючи долонями очі, наполохані коні фантастичними звірями понеслися по полях, — світлійший стояв і дивився на діло рук своїх.

„Бунтівники! Черкаси! Мазепинці!"

Мабуть перший раз вилетіло це крилате слово на світ, щоб то чорним птахом, то невмирущим фениксом, то голубом білим літати понад полями і степами, понад широкими просторами України, буйним, нестримним летом крізь темряву віків.

2) Заявили, що як українці й американські горожани протестують рішучо проти всякого вмішування Польщі в наші церковні справи, а зокрема в справі назначування епископів для нашої епархії.

3) Заявили глибоку симпатію для державницьких змагань нашого народу і демократичних установ. Щоби сповнити хоч крихітку свого обовязку як священики-патріоти, зобовязалися торжественно піддтримувати по своїм найліпшим силам всяку акцію, яка змагає до осягнення вище наведених цілей.

Зїзд візвав окремо українців-католиків, щоб вони не виходили з рівноваги підчас теперішньої кризи, бо духовенство певне, що наші справедливі домагання будуть вирішені в користь нашої церкви, а з тим і в користь нашої еміграції.

Ці постанови підписали отсі присутні: д-р И. Жук, о. М. Струтинський, о. И. Склепкович, о. И. Ганек, о. А. Улицький, о. І. Захарко, о. И. Зацерковний, о. Л. Левицький, о. П. Середа, о. И. Боярчук, о. М. Кінаш, о. д-р Ґудин, о. В. Сполітакевич, о. В. Петрівський, о. О. Павляк, о. М. Продан, о. І. Теодорович, о. М. Лисек, о. Д. Добротвір, о. В. Коритовський, о. В. Довгович, о. И. Джендж-ра, о. И. Пелехович, о. І. Шуховський, о. Е. Бартіш, о. В. Жолдак.

З того самого звідомлення „Свободи" довідуємося, що зборам хотів перешкодити о. Антін Лотович з Бруклина, Н. И., який явився з указом о. Ващишина, канцлера епископа Богачевського. Тим указом заборонив о. Ващишин нараджуватися духовенству над трагічним положенням української греко-католицької дієцезії. Отець Лотович відчитав указ і покинув салю нарад серед загального здивування і несмаку присутніх священиків. Разом з о. Лотовичем вийшли з нарад о. Стропький з Обори (бувший василіянський монах) і о. Волинець (рівнож бувший монах). Решта присутніх лишилася на салі до кінця нарад і підписала заяву.

Білоруська Громада і НПХ. — поза законом.

Варшава, 21. березня 1927.

На основі ухвали уряду проголошено Білоруську Громаду і Незалежну Хлопську Партію організаціями нелегальними. Всі воєводи видали сьогодня відозви, в яких перестерігають населення перед належанням до НПХ., а воєводи „кресові" оголосили ще й окремі відозви, в яких перестерігають перед належанням до Б. Г. Завішено також тижневик „Сноп", орган НПХ. Проти тої постанови уряду видав посольський клюб НПХ. комунікат-протест, в якому заповідає, що буде дальше явною партією і в цій справі звернеться до Найв. Адмін. Трибуналу.

Радянська Україна.

З життя Академії Наук.

Дня 11. березня ц. р. відбулися, як звичайно, з нагоди Шевченківських роковин річні збори Академії. Збори відкрив президент акад. Липський. Він замітив, що становище Академії в цьому році значно покращало. По нім здавав звіт секретар Академії акад. Кримський. Він теж твердить, що становище УАН. з кожним роком кращає, але не рівномірно. Коли платню академікам підвищено до 180 карб., то головна маса — наукові співробітники — ще не забезпечені як слід. Дуже великий поступ помітно в асигнуваннях на науково-операційну роботу та видавництва УАН. Протягом цього року УАН. змогла надрукувати 72 назви книжок (598½ друк. аркушів, близько 10.000 сторінок). Це величезний поступ, що ставить видавництво УАН. на першому місці після ДВУ. та Книгоспілки. Головне лихо — брак приміщень. Славнозвісний на цілий світ хемік-текстильник ак. Шапошников не має навіть приміщення для своєї праці. Окрвиконком обіцяє передати УАН кол. Ольгинську гімназію, це дасть приміщення для лябораторії, а в кол. Лаврі буде розташовано музеї. За минулий рік обрано 5 нових академіків, серед них шведський математик Стермер. ВУАН робить обмін виданнями з 154 закордонними науковими установами, 82 союзними та 122 українськими. Це дає змогу належно збогачувати академічну бібліотеку. Вища радянська влада, — каже наприкінці акад. А. Ю. Кримський, — добре розуміє, що УАН треба буде ще краще підтримати з матеріяльного боку й про це конкретно каже резолюція ЦК партії після обслідування Наркомосу.

Конфлікт СХС. з Італією.

Експозе мін. закорд. справ СХС. — Бурхлива демонстрація в скупштині проти Італії. — Рада Ліґи Націй займеться конфліктом?

Білгород, 21. березня 1927.

Мін. закорд. справ Переч в експозе зазначив, що всякі чутки про ослаблення малої антанти безосновні. З Польщею СХС. заключила арбітражний договір. Політика СХС. до Італії основується на бажанні вдержати добросусідські взаємини. Італійсько-албанський трактат увів заколот у громадську думку Югославії і цілої Европи, бо, як можна догадуватися з частин його тексту, він може статися небезпекою для добрих і приязних взаємин Югославії з краями, що заключили той договір і для будучини мира взагалі. В інтересі близького сусіда Альбанії СХС. мусить цікавитися долею тої країни. „Мусимо по можности старатися, щоб Альбанія сталася дійсно сконсолідованою і незалежною державою і так причинитися до утревалення заг. положення на Балкані. Метою нашої закордонної політики є вдержання незалежности Альбанії. Доки Італія у відношенні до пакту в Тірані поступає в рямцях міжнар. договору, що торкається незалежности і територіяльної незайманости Альбанії, нема причини боятися, що взаємини обох країн зміняться. Основуючися на римськім пакті, бажаємо вдержувати з Італією взаємини приязни і співпраці для закріплення нашої приязни".

Нині передполуднем почалась у скупштині дискусія над експозе мін. закорд. справ Переча. Підчас промови бувш. мін. закорд. справ Трумбіча прийшло до нагальних сцен. З лавок опозиції відзивались ворожі для Італії голоси. Пос. Вільдер звернувся до дипл. льожі, де в першім ряді сидів італійський посол ген. Одреро, і крикнув: „Італійський посол ген. Одреро все ще тут! Геть із ним! Югославянський посол мусів уже кинути Рим! Чому Ордеро сидить тут ще?" Опозиція приняла слова пос. Вільдера бурею оплесків. През. скупштини перервав засідання і вийшов зі салі. Члени уряду зібралися, щоби нарадитись над положенням.

Льондон, 21. березня 1927.

Між англійським, французьким і німецьким кабінетом іде виміна думок, спричинена довірочним запитом німецького уряду в Льондоні і Парижі, чи Чемберлен і Бріян годяться на евент. скликання Ліґи Націй і чи вважають скликання Ради вже тепер конечним. Чемберлен і Болдуін нараджуватимуться нині з міністрами в тій справі. Англійські урядові кола оцінюють італійсько-югославянський конфлікт спокійно.

„Обсервер" повідомляє, що альбанський представник у Льондоні заявив, що Альбанія матиме доволі сили, щоби не допустити до перевороту. Посол не вірить, щоби змова проти альбанського уряду мала якусь піддержку на кордоні СХС.

Париж, 21. березня 1927.

„Журналь" повідомляє, що уряд СХС. постановив цілу справу конфлікту з Італією передати Раді Ліґи Націй.

Є чутки, що Італія не дуже схильна переказувати справу конфлікту Раді Ліґи Націй. Крім того висувають іще один спосіб пополуміння, а саме, щоби військові аташе в Білгороді явились на альбансько-югославянськім кордоні та щоб устійнили, чи СХС. готовиться до війни чи ні.

Шанґай занятий.

Ґенеральний страйк. — Комунікація лише морем. — Перші сутички з европейцями.

Льондон, 21. березня 1927.

Відділи націоналістичної армії ввійшли до Шанґаю, де почався ґен. страйк. Ґен. Пі-Ченґ, командант шанґайських військ, скоронився на територію французької концесії. Південна армія заняла теж Чанґ-Чев і так має контролю над залізничою комунікацією Шанґай-Нанкін та загрожує головній кватирі шанґайських військ.

В звязи з вмашируванням півд. військ до китайської дільниці Шанґаю і з проголошенням ґен. страйку, міські власти міжнародніх концесій проголосили виїмковий стан. Військо, що ще було на кораблях, дістало приказ висісти покищо на терені чужинних концесій. З причини ґен. страйку залізнича комунікація зі Шанґаєм перервана, доступ до Шанґаю можливий лише морем. Віддано кілька гарматніх стрілен до дільниці франц. концесії; між передніми сторожами, які сповняють службу у французькій концесії і відділом китайських військ прийшло до виміни стрілів. Китайців відперто.

✝

ПОХОРОНИ

тлінних останків

ПИЛИПА БЕКЕСЕВИЧА,

приватного службовика,

відбудуться в середу, дня 23. березня ц. р., в 4. год. попол. з передпохоронного дому при вул. Кохановського 94 на Янівський цвинтар.

Рідня.

Біржа.

Гроші.

Доляр 8·94, швайцарські франки 172·12, французькі франки 34·90, чеські корони 26·51, австрійські шілінґи 125·75, німецькі марки 211·80.

Що це значить?

Провокація чи що інше!

В наших руках находиться оріґінал ось такого цікавого документу:

P. T. Koleżanki i Koledzy! Komitet Nauczycielski, utworzony w Kałuszu ku uczczeniu pamięci kuratora Sobińskiego, pozostający w kontakcie z Komitetem Obywatelskim we Lwowie, zwraca się do P. T. Kolegi (żanki) z gorącą prośbą o łaskawe zdeklarowanie pewnej dowolnej kwoty, przeznaczonej bądźto na budowę szkoły im. Stanisława Sobińskiego w Kuhajowie, bądźto na prowadzenie akcji opieki nad zdrowiem młodzieży, uczęszczającej do szkół wszelkiej kategorji.

W tym celu zechce P. T. Kolega (żanka) wypełnić dołączoną deklarację i przesłać ją na ręce p. Julji Mielnikównej w Kałuszu.

W Kałuszu, dnia 17-go lutego 1927.

Julja Mielnikówna wr., Józef Postupalski wr., Karol Bielański wr., Onufry Kurdydyk wr., Mikołaj Dozorski wr.

Нам тяжко повірити в те, що підписи учит. Онуфрія Курдидика, котрий є головою кружка „Рідної Школи" в Калуші, й Миколи Дозорського, що є членом виділу того самого товариства, є автентичні. Одначе знаємо також, що до підписування наведеної відозви ніхто їх не міг силувати. Позволимо собі також сумніватись, мовби „gorąca prośba" плила з їх сердець. Виходило би, що маємо тут до діла з містифікацією чи звичайною провокацією наших сусідів. Вичікуємо отже в найближчих днях заяви в „Ділі" обох згаданих „добродіїв", що підписи на відозві поміщено без їх відома і згоди. Така заява бажана ще й тому, що відозви не зложено до музею, але розіслано по всіх „колєжанках і колєгах" без ріжниці віри й народности і на тому тлі повстають між нашим учительством і взагалі між нашими людьми ріжні толки.

М. В.

✝

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

з ПАНАХИДОЮ

за померших членів Дирекції Центробанку бл. п.:

Григорія Врецьону,

о. Олександра Теминцького,

Костя Паньківського,

Антона Гладишовського,

за службовичку бл. п.

Ольгу Рудавську

та всіх Покійних Членів Центробанку відбудеться в дні Загальних Зборів в пятницю, дня 25. березня 1927 р. о годині 8. рано в Успенській (Волоській) церкві у Львові.

Надзірна Рада Центрального Кооперативного Банку „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові.

НОВИНКИ.

— **Москвофільський примус.** Свого часу був поміщений допис у „Ділі", що п. Теодор Гриневич, маляр, став на чолі повітового комітету „Русского Народн. Обєдинения" у Винниках, отже став як свідомий член на чолі цеї партії, яка поставила собі за завдання розбивати національний український табор та ослаблювати сили народу. На днях одержав я від п. Гриневича просьбу, щоби взяти його в оборону перед москвофільською язвою, бо він як свідомий член української нації не хоче ніяк належати ані до Р. Н. О-я, ані до інших того рода ренегатських установ, одначе штабовці тих організацій вписали його в свої члени проти виразної його заборони, щоби мати більше число паперових членів, як це зробили з богато іншими людьми. П. Гриневич повисилав до редакцій всіх москвофільських часопис заяви, що він не є і не хоче бути членом москвофільських організацій, але редакції навіть за оплатою не хотіли тих заяв помістити. — Від себе додаю, що мені теж відомо, що п. Гриневич, хоч і живе в дуже скрутних фінансових умовах, то, не зважаючи на те, дуже радо дає численні датки на українські організації і як такий вповні заслуговує на те, щоби громадянство його підтримало і віддавало йому роботу як дуже солідному майстрові. — *Д-р Гр. Олійник* у Грималові.

— **Український церковний зїзд.** Повідомляють нас, що наглий виїзд православного митр. Діонисія за кордон робить недоцільним скликання українського церковного зїзду підчас його неприсутности в Польщі. З другого боку скликання зїзду підчас Великого Посту незручне для духовенства. З тих мотивів організаційне Бюро зїзду відкладає його на після Великодня. Точний речинець у свій час воно оголосить, а покищо закликає намічати делегатів від кожного села та подавати їх адреси до бюра зїзду: Володимир Вол. д-ру Річинському.

— **Ucrainica.** В римськім двотижневику літератури, науки і мистецтва „Nuova Antologia" з 16. лютого ц. р. поміщений переклад шведської новелі „Мазепа і його посол" Вернера фон Гайденштама

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Сумні міркування з приводу веселої оперетки.

Загостила вкінці і до нас „Ґрафиня Маріца", мадярська аристократка, що сперши відвідувала тільки европейські столиці. Загостила відразу в двох перекладах, на жаль — невідомих перекладчиків. Одного перекладу я зовсім не знаю, але кажуть що він гірший від того, який довелось мені почути дня 15. ц. м. в салі Лисенка. Коли воно правда бодай у половині, то це мусить бути щось ґеніяльного в своїм роді, бо і той „ліпший" вимагає кровавої пімсти. Стилістичні квіти переплітаються весь час із незабудьками мови, а ціла та китиця звязана такими віршами, що навіть я при відповіднім натхненні створив би ліпші. Як це не стидно для нас, але найліпший досі переклад оперети зробив... політик і економіст (Е. Олесницький) і покищо ніхто ще його не перевищив.

Та досить про переклади!.. Річ у тому, що „ґрафиню Маріцу" ставили в нас. Це подиву гідна відвага — як на нинішні часи, а безприкладний героїзм — як на салю Лисенка.

Добре, що я при ній, при моїй укоханій салі. Побалакаємо при цій нагоді про неї, щиро і без їди.

Проєкт салі подав і перший плян начеркнув... ґімназіяльний учитель. Комітет видно дрімав на засіданні і проєкт принято. А тепер — мучся роде український по вічні часи животіння твого, бо ледви чи вибудуєш іншу. А хоч і вибудуєш, то певно таку саму, бо в комітеті все знайдеться якийсь будівничий з божої ласки...

У тій то салі Лисенка йшла „Маріца"...

І співаки були й актори знайшлися і музику зліплено і декорації склеєно, — щож, коли салі не можна було переклеїти ані переліпити. Стоїть і стоятиме той архитвір рідного архитектурного мистецтва, як пречистий доказ наших будівельних здібностей — (коли не брати під увагу історії з будовою рідної держави!)

Колись, по століттях, унуки наших унуків будуть показувати місце, (які щасливі вони!) де стояв вище згаданий будинок і при тім говоритимуть:

„Отут галицькі українці поставили Храм Штуки, що був сам великою штукою. Мав дуже мало входів, ще менше виходів, а коли останнє слово вимовите здрібніло, то мав цього несчисленну скількість, але жаден з них не був можливий до вжитку!"

Галактіон Чіпка.

Автор, відомий шведський письменник, одержав в 1916 р. літературну нагороду Нобля. — Мінхенський місячник „*Zeitwende*“ за березень ц. р. містить коротку статтю, підписану Др. — *ius*, про „Евангельський рух серед Українців“ на основі подібної статті Адольфа Келлера в „*The Christian World*“. — „*Essener Allgemeine Zeitung*“ з 13. березня ц. р. святкує в своїм ілюстрованім додатку „*Die Wochenschau*“ 75-літню річницю смерти „сина гарної України“ Миколи Гоголя статтею про психологію його творчости і поміщенням його портрету. — *А. Л.*

— **Ріжні нещастя.** Підчас офіціяльного святкування іменин марш. Пілсудського у Стрию, військовий літак із Львова упав; оба летуни сильно ранені. — 11-літнього хлопця, що придивлявся в лісі у Бруховичах, як зрізують сосни, вбила сосна. — Ще одна львівська молода дівчина Міцевська 19-літня хотіла вбити себе і скочила з II-го поверху на хідник. Друга жінка 24-літня посварившись з нареченим, випила йодину. Третя попробувала кокаїни і затроїлась. — До цієї рубрики можна теж зарахувати всі нещастя звязані з численними іменинами латинського „Иосифа“. Кілька львівських Иосифів і їх приятелів, що за богато випили, скінчили день у шпиталі або на поліції.

— **Бандитизм.** У селі Доринфельд, львівського повіту, бандити напали вночі на родину Барухів і покалічивши їх утікли з долярами. У Львові були за ніч три взломи: на Немцевича, Корол. Ядвиґи і Янівській.

— **Юридично-подружа комедія.** Суд у Будапешті буде мати клопіт з львівською громадянкою Сузанною Кромер. Ця 24-літня дівчина, одержавши у Будапешті добру посаду, не мала охоти покидати Мадярщини як чужа піддана, коли поліція повідомила її про це. Щоби оминути виселення, за радою адвоката дала оголошення, що хоче вийти замуж за поважного мадярського підданого. Найшовся якийсь 62-літній Вайс, який дістав за це в 1923 р. три міліони корон і „формальну“ жінку. Панна Кромер негайно після шлюбу щезла. Але її „муж“, узявши гроші, прийшов до пересвідчення, що вона йому подобається і він хотів би мати її дійсною жінкою. Та вона не дала себе до цього намовити через його посередників і він навіть її не бачив. Тепер д-ій Вайс хоче направду женитись або направду розводу, бо йому трапляється посада, на якій домагаються таки жонатого. Панна Кромер має до вибору: або розвестись і вийти на ново замуж цьогож дня або вертатись примусово до Львова.

— **Король поєдинків.** У хвилині, коли латинський Иосиф приніс кілька нових політичних поєдинків між ображеними польськими офіцирами, приходить звістка, що помер у Парижі славний мадярський „фехтмайстер“ (придалось би рідне слово!) Карль Фодор, якого карієра була звязана з неодним великим іменем. Він вишкіл мистецтва володіти шаблюкою тисячі своїх земляків, покваплних до поєдинку, гарячих і дразливих як мадярська паприка. Він був малим писакою в якімсь бюрі, коли в 25-ім р. життя відчинив школу „фехтунку“. Безпосередно перед смертю у 65 р. життя він святкував 10.000-ний поєдинок, при якому був присутній як знавець. Якби він умів був володіти так пером, як шаблею, то світ дістав би одні із найкращих споминів про історії чести та любови, що кінчались вістрям шаблюки, неодною досмертною раною і неодним трупом.

— **Гарун-аль-Рашид з Букарешту.** Свіжоназначений управитель румунських залізниць ґенерал Ионеску забажав особисто переконатись, в якій мірі панує чесність на рідних залізницях. Він переодягнувся за старого турка, причіпивши штучну бороду. Докази чесности почали падати на його голову вже від віконця каси, де він заплатив удвоє більше за білет; контрольор на пероні домагався хабара, заявивши, що білет фальшивий; кондуктор хотів „на пиво“, бо найшов на білеті неточну дату. Залізничий контрольор покарав його гривною за те, що він сидів у відділі для курців, а не курив. В Яссах носій утік з його валізою; один урядовець вів з ним довгий торг про ціну за висилку багажу для власної кишені. Ґенерал починає свою службу від слідства зловживань. Скільки таких мандрівок на зразок Гаруи-аль-Рашида придалось би у ріжних державах!

— **В обороні 6-ої заповіди.** Воєнний суд у Ліоні судив 16-го ц. м. двох братів Теофіля та Фелікса Бертальон, яких обвинувачували в дезертирстві. Один мав 33, другий 31 літ, коли почалась війна. Вони втекли з касарні, бо совість не дозволяла їм убивати людей. Скривались у горах і 12 літ прожили як пустельники, втікаючи перед поліцією, вічно голодуючи. В перших роках вони годувались виключно дичиною, ягодами та горіхами. Селяни, пізнавши їх релігійні пересвідчення, самі приносили їм харч і давали захист. Свідки на суді ствердили, що вони жили як святі, у молитві та пості. Прокуратор обвинувачував дуже лагідно. Їх оборонець вказував на те, що вони не боягузи і не бунтарі, а прості, бідні люди, ученики давних містиків. Суд засудив їх на 3 роки вязниці умовно, випустивши на волю.

— **Ріжні рекорди.** У віденськім університеті одержав степень д-ра хемії друкарський складач із Еденбурга, Таубер. — Американка Блянш Р. Ґрін є жінкою, що здається одержує найвищу плату з усіх жінок у світі; вона завідує відділом корсетів в одній ню-йорській фірмі і має річно 100.000 дол. — Рекорд у злочині хотів здобути якийсь урядовець у Бадені, Геллерер, що обезпечив свою жінку на велику суму від смерти і пішов з нею на прогульку в гори, де скинув її з 50 метрової скелі. — Він заявив, що жінка впала туди нещасливо і хотів узяти асекураційну премію, щоби оженитись з іншою. — До державного скарбу у Вашинґтоні вплинуло за один день 600 міл. дол. податку. — На останнім загальнорадянськім зїзді лікарів нарікали, що в державі за богато лікарів. Щороку виходить із медичних факультетів 5000 нових лікарів, але більшість з них не є спеціялістами і не має відповідної підготовки.

— **Світова всячина.** Німецька партія „расістів“ домагається у парляменті, щоби Штреземан або зрікся мирної нагороди Нобля або жертвував її на ранених у війні. — У монастирі Кодем на горі Атос збунтувалось 7 черців і проголосило, що не признають архимандрита. Румунська преса твердить, що бунт зорґанізований грецьким урядом, який хотів би загарбати манастирську землю, що є на рум. території. — Французьке містечко Брів-ля-Ґаярд — святкуватиме цими днями столітній ювилей винайденої ручної гармонії, фабрикантом інструментів Даміяном. Орґанізують конкурс артистів у гармонії з усієї Франції. — У Ню-Йорку помилували фальшивого відкривника бігуна Кука, якого у свій час засудили на 14 літ вязниці за нафтові ошуканства. — Німецький міністр райхсвери Геслер має намір зголосити димісію, прибитий горем, що вмер йому другий син у 21 р. життя. — Американський міністр скарбу заявив, що обнизить доходовий податок, бо скарб має надвишку у доходах. Щаслива країна! — Американці славні дивоглядними організаціями, мають одну нову: в північно амер. „стейті“ Канзас основали окреме товариство всі високі люди, які домагаються: довгих ліжок по готелях, вищих дверей, вищих покрівель в автах.

— **Михайло Голинський** виступить в середу 23. березня вдруге в опері „Кармен“ на сцені львівського міського театру. Співати буде партію Хозе.

Заходом Філії Т-ва „Просвіта“, Читальні „Просвіти“ і Драматичного Кружка в Кам нці Струмиловій відбудеться в неділю, дня 27. березня 1927 р. в салі Народнього Дому в Камінці струм.

КОНЦЕРТ

в 66-ті роковини смерти

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.

Проситься доокола́чну інтеліґенцію, головно священство і учительство, безумовно явитись на Концерті, а не відтягатись від народнього свята, як це дотепер бувало.

Дописи.

Хирів. (*Довірочна нарада УНДО.*) В неділю, дня 13. березня ц. р. відбулася в Хирові довірочна нарада Українського Нац.-Дем. Обєднання. Присутніх було понад 70 осіб — міщан, селян і жінок. У вступній промові голова окружного хирівського комітету п. Франц Липецький, згадавши про руїнницьку роботу всіх лівих партій, візвав присутніх іти шляхом, який вказує українському народові одинока національна партія Українське Нац.-Дем. Обєднання. Нарадам проводив гром. М. Козловський з Хирова і М. Лещишин зі Сливниці, секретарював гром. М. Мацуський. Реферат про політичне положення нашого народу та наші потреби на шкільному полі виголосив член Окружного Нар. Комітету, гром. Мих. Прийма. В живій дискусії забирали голос гром. Глоговський Дмитро зі Слівниці, який говорив про значіння та користи кооперативної організації для селян, гром. Пеленський Осип з Хирова про підготовку громадян до широкої акції проти наказно-комісарської язви по наших громадах, гром. Липецький Фр. про потребу масового ширення партійного органу „Свобода“, гром. Галевич Іван про економічні справи. Нарада покінчилася відспіванням українських національних і стрілецьких пісень. **Ф. П.**

Стрийський процес.

Розправа проти 43 робітників.

Третій день розправи. (17. III.)

Стрий, 20. березня 1927.

Переслухано дальших кільканацять обвинувачених, при чому зайшов такий інцидент: Коли обвинувачений Иосиф Грицуляк, поляк, заперечив, мовби зібрані робітники співали перед староством гимн третього інтернаціоналу, бо такої пісні не вміють, а співали тільки „пісню робучого люду“, яку робітники співають уже від кількадесять літ і яка перейшла цензуру, предсідник візвав його, аби він подав початковий бодай зміст тої пісні. Тоді Грицуляк, що має гарний теноровий голос, затягнув на ціле горло пісню: „*Powstańcie, wy pasterby ziemi*“. На це всі обвинувачені, що сиділи в салі розправ, встали нараз із своїх місць.

— *Dosyć, dosyć, siadajcie, siadajcie!* — говорив збентежено предсідник, після чого співак урвав свій спів, а обвинувачені посідали.

Четвертий день розправи. (18/III.)

Обвинувачених переслухують дальше. Всі подають, що вони є безпартійні, а критичного дня були на зібранні в льокалі Союзу, звідки пішли під староство за хлібом, а не „робити якунебудь політику“. Тимчасом замість хлібом нагодовано їх кулями: не чули ніякого візвання поліції, аби розійшлися, і серед ріжних вигуків не могли чути. А були на коридорі староства так стиснені, що навіть, якщо передні й були би хотіли уступити, то цього не могли зробити.

Слід зазначити, що між обвинуваченими є кількох тяжко ранених: прим. два брати Келлери дістали аж по дві кулі! Всі ранені були лічені в шпиталі, лежали там від 4—10 тижнів. Бороняться також тим, що між ними були поліційні провокатори, між іншим прим. якийсь Дмитрів і Ґутштайн, які найбільше їх підтримували і викрикали, а тут між обвинуваченими їх нема. Щодо Ґутштайна, то не знають, де він подівся, а Дмитрову влекшила поліція виїзд до Франції, де він тепер, як деякі обвинувачені заявляють, перебуває.

Пятий день розправи. (19./III.)

Нині закінчено переслухання обвинувачених і відложено дальше ведення розправи на понеділок 21/III. ц. р. Тому, що обв. Проців, досі хорий з рани, яку дістав памятного дня 31./III. 1926, на розправі не був приявний, суд відчитав списаний з ним слідчим суддею протокол, замість переслухувати його особисто.

На понеділок сподіваний приїзд ще одного оборонця, а саме д-ра Ляндава, адвоката з Перемишля.

✝ Посмертні згадки.

Антін Боцюрків. Дня 5-го березня ц. р. помер у Товстім емеритований начальник тамошнього суду, радник Антін Боцюрків. Покійник належав до визначніших суддів-українців і поклав на протязі своєї довголітньої судейської служби великі заслуги для українського населення свого округа. Чистий і непохитний характер, був не тільки суддею, але й батьком та опікуном селянських мас, бо розумів, що службові обовязки мусять іти поруч з громадянськими обовязками у відношенні до свого народу. — В. И. П.

ОПОВІСТКИ.

Свято Шевченка в Бережанах. Заходом усіх українських місцевих товариств відбудеться свято-концерт у честь Шевченка в салі „Надії“ дня 29. березня ц. р. Початок: год. 7½ вечером.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.